

Elżbieta Jabłońska

doktorantka, Krakowska Akademia im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego

Sprawozdanie z III Międzynarodowej Konferencji Naukowej „Miejsce zdarzenia”

W dniach 18–19 marca 2015 roku odbyła się w Warszawie III Międzynarodowa Konferencja Naukowa „Miejsce Zdarzenia”, którą patronatem honorowym objęli: Komendant Główny Policji oraz Ministerstwo Sprawiedliwości. Konferencja była częścią XVII Międzynarodowych Targów Analityki i Techniki Pomiarowych EuroLab oraz IV Międzynarodowych Targów Techniki Kryminalistycznej CrimeLab.

Uroczystego otwarcia spotkania – połączonego z przywitaniem gości – dokonał insp. dr Waldemar Krawczyk – dyrektor Centralnego Laboratorium Kryminalistycznego Policji.

Tegoroczne spotkanie było już trzecim, poświęconym miejscu zdarzenia. Konferencja została podzielona na sześć sesji, moderatorem pierwszej był prof. zw. dr hab. Brunon Hołyst – przewodniczący Komitetu Naukowego Konferencji. Tematem przewodnim tej części było omówienie zmian wynikających z nowelizacji Kodeksu postępowania karnego. Referat zatytuowany „Postępowanie dowodowe w świetle znowelizowanego Kodeksu postępowania karnego” wygłosiła prof. dr hab. Maria Rogacka-Rzewnicka z Uniwersytetu Warszawskiego; następnie na temat „Kontradyktoryjności procesu karnego w świetle obowiązujących przepisów oraz nowelizacji procedury karnej” – mówił podinsp. Krzysztof Sawicki z Zakładu Służby Kryminalnej, Szkoły Policji w Pile. W referatach omówiono zmiany w procesie dowodowym oraz porównano polskie k.p.k. z systemem prawa karnego w krajach anglosaskich. Nadto przedstawiono korzyści wynikające z nowego systemu karnego, jak również rolę osób zaangażowanych w czynności procesowe od miejsca zdarzenia – po rozprawę sądową.

Część pierwszą zakończył prof. zw. dr hab. Jan Widacki z Krakowskiej Akademii im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego referatem o intrygującym

tytule „Kontradyktoryjność po polsku”. Profesor jest nie tylko adwokatem o długoletniej praktyce, ale i biegłym sądowym, mógł więc kompleksowo odnieść się do roli „prywatnego biegłego” i „prywatnej opinii” oraz ich statusu w przyszłym postępowaniu dowodowym.

Sesję drugą na temat „Zabezpieczenia dowodów na miejscu zdarzenia – rola technika kryminalistyki” poprowadził dr Mieczysław Goc – wiceprezes Polskiego Towarzystwa Kryminalistycznego. W tej części interesujący referat wygłosił mł. insp. Piotr Trojanowski z Centralnego Laboratorium Kryminalistycznego Policji na temat „Doskonalenia sposobu wykonywania czynności kryminalistycznych na miejscu zdarzenia”, prezentując nowości techniczne i elektroniczne ułatwiające obowiązki osób pracujących na miejscu zdarzenia. Następnie przedstawiciele EC Test System z Krakowa – prezes Dariusz Knapik i Piotr Gawęcki w formie prezentacji omówili produkty służące do zabezpieczenia miejsca zdarzenia.

Sesję drugą zamknął Jeremy Smith z Humberside Police referatem na temat „Rola techniki kryminalistyki w brytyjskim procesie karnym”.

Sesję trzecią (po przerwie obiadowej) zainicjował mł. insp. Piotr Trojanowski, który przedstawił metody pracy grupy techników kryminalistyki z dwóch państw. Dwa zespoły techników, polski i angielski, każdy liczący po dwie osoby – równoległe dokonywały oględzin miejsca zabójstwa, prezentując kolejne czynności, jakie należy podjąć na miejscu zdarzenia.

Pierwszy dzień konferencji zakończyła wymiana doświadczeń związanych z badaniem miejsca zdarzenia, oraz informacji o nowoczesnych technologiach i standardach wykorzystywanych w procesie zabezpieczania miejsca zdarzenia między przedstawicielami organów ścigania i organów procesowych z Polski, Europy i USA. Ta owocna dyskusja miała na celu wypracowanie jeszcze bardziej efektywnych procedur stosowanych na miejscu zdarzenia, aby spełniały one wymagania nowej ustawy oraz uniemożliwiły podważenie dowodu w sądzie.

Dzień drugi konferencji (sesja czwarta), której myślą przewodnią były „Zasady działania techników kryminalistyki w polskim i brytyjskim systemie prawnym” poprowadziła kom. dr n. med. Renata Zbieć-Piekarska – naczelnik Wydziału Rozwoju Naukowego CLKP.

Pierwszy referat wygłosił dr Kamil Januszkiewicz (z CLKP), który w sposób klarowny przedstawił „Nowoczesne technologie wykorzystywane w czasie oględzin miejsca zdarzenia”. Prelegent zaprezentował skaner do dokumentacji miejsca zdarzenia, po czym pokazał, w jaki sposób trójwymiarowa, cyfrowa rekonstrukcja miejsca zdarzenia ułatwia pracę. Opracowanie modułów wizualizacyjnych umożliwia integrację pozyskanych materiałów z wykorzystaniem różnych technologii, zabezpieczenie i rekonstrukcję obrazu, w tym mobilnych

skanerów 2D i 3D. Wielowidmowy system rejestracji obrazów przedstawił mgr inż. Dariusz Bułka z firmy CYBID sp. z o.o. sp.k. Zaprezentowany przez niego program PLAN służy do sporządzania planów sytuacyjnych z miejsca zdarzenia drogowego oraz do gromadzenia informacji o miejscu zdarzenia i do ilustrowania przeprowadzanej późniejszej rekonstrukcji przebiegu wypadku drogowego. Skierowany jest zarówno do służb policyjnych, zabezpieczających ślady na miejscu zdarzenia, jak i do biegłych sądowych i ekspertów zajmujących się rekonstrukcją wypadków drogowych. Szkice sporządzone w programie PLAN mogą być importowane i wykorzystywane bezpośrednio jako środowisko ruchu w programie symulacyjnym V-SIM. Program skraca, automatyzuje i ułatwia wykonanie czynności.

Kolejną prezentację przedstawił Igor Olewicki z GE Healthcare. Zdemontował on aparat do analizy DNA, który można wykorzystać zarówno bezpośrednio na miejscu zdarzenia, jak i w laboratorium. Służy on do szybkiej analizy próbek, maksymalny czas analizy wynosi 90 minut, a osoba obsługująca nie musi być specjalnie przeszkolona w zakresie analizy DNA, wystarczy bowiem tylko, aby włączyła i wyłączyła aparat.

Informacje o zapewnieniu jakości podczas oględzin miejsca zdarzenia w Niemczech przekazała Maria Kambosos z Instytutu Kryminalistyki Krajowego Urzędu Kryminalnego w Niemczech. Omówiła również trudności, jakie sprawia im koordynacja systemu pracy wszystkich szesnastu landów. W związku z tym, iż w poszczególnych landach Niemiec działalność policyjna leży w gestii policji danego landu, Federalny Urząd Śledczy może włączyć się do działania tylko na prośbę lokalnych służb, federalnego MSW lub gdy wymagają tego inne względy, takie jak szczególna złożoność sprawy. Z drugiej strony Urząd koordynuje walkę z przestępczością prowadzoną przez poszczególne landy.

Akredytację czynności podejmowanych podczas oględzin miejsca zdarzenia w Europie przedstawił Fernando Viegas – szef grupy kryminalistycznej z portugalskiej policji, który mówił o problemach związanych z właściwą organizacją pracy na miejscu zdarzenia, strategią pracy, metodyką oraz właściwą oceną dowodów. W swojej wypowiedzi podniósł jak ważne jest stworzenie wzorca wg którego będzie mogła działać Policja w całej Europie. Bez takiego wzorca współpraca jest bardzo trudna, gdyż w każdym kraju obowiązują inne przepisy.

Kolejni referenci: Ewa Jędrych i Krzysztof Biskup z Centralnego Laboratorium Kryminalistycznego Policji zademonstrowali pracę mobilnej platformy Robota PIAP-GRYF. Urządzenie to ma wyręczyć technika kryminalnego w sytuacjach zagrożenia życia i zdrowia. Przeprowadza on rozpoznanie wizyjne, chemiczne i radiologiczne, ma także możliwość adaptacji z aparatem fotograficznym, wiertarką, pobieraczem prób i przecinakiem.

Robot do rozpoznania PIAP GRYF®
(zdjęcie pobrano z ulotki GRYF)

Wartość interpretacyjną materiału dowodowego przedstawił na zakończenie sesji czwartej prof. z Tajwanu Chi Chung Yu, reprezentujący Sam Houston State University. Profesor jedynie od strony teoretycznej zajmuje się miejscem zdarzenia, rekonstruuje je i dokonuje wizualizacji tego, co się stało. Jego wystąpienie było zbyt jednostronne i przeteoretyzowane.

Sesję piątą na temat roli biegłego w kontradiktoryjnym procesie karnym rozpoczął moderator – prof. dr hab. Tadeusz Tomaszewski z Uniwersytetu Warszawskiego.

Pierwszy referat pt. „Dowód z opinii biegłego w nowym kodeksie postępowania karnego” wygłosił prof. dr hab. Piotr Girdwoyń z Katedry Kryminalistyki Uniwersytetu Warszawskiego. W swoim wystąpieniu podzielił on wątpliwości profesora Jana Widackiego co do „prywatnych dowodów” i „prywatnej opinii”, nadto podniósł, że dowody będą przeprowadzane przed sądem przez tę stronę, na wniosek której został on dopuszczony, co oznacza, że właśnie ta strona w pierwszej kolejności będzie zadawać pytania. Taka amerykańskizacja procesu zmusi biegłych do większej aktywności na rozprawie.

O dopuszczalności dowodu z opinii biegłego w USA opowiedział dyrektor projektu prof. Peter Bilous z Washington University. Rozważania swoje oparł na przykładzie spraw: Dauberta (1993), Melendez-Diaz v. Massachusetts (2009), Maryland v. Rose (2007). Przykłady przedstawiono obrazowo, jednak wnioski były niezbyt jasne i mało zrozumiałe.

Następnie Pani Mira Prausnitz reprezentująca firmę Thermo Fisher Scientific, przedstawiła innowacyjne rozwiązania dla laboratoriów kryminalistycznych, które zwiększą nie tylko jakość pracy ale i szybkość ich działania.

Sesję piątą zakończył dr Alfred Staszak – szef zielonogórskiej Prokuratury Okręgowej przedstawiając współpracę prokuratora z biegłym w warunkach kontradyktoryjnego procesu. Prokurator w swoim wystąpieniu nawiązał do wcześniejszych referatów, podniósł, że rola biegłego jest inna przed sądem, a inna przed organami ścigania. W rozpoczynającym się procesie biegły nie musi być biegłym, może pełnić jedynie rolę konsultanta prokuratora, a „dobra opinia obroni się sama w swojej treści”.

Po przerwie obiadowej rozpoczęła się szósta – ostatnia sesja konferencji. Przewodniczył jej jako moderator dr Kamil Januszkiewicz. Jako pierwszy wystąpił dr Sebastian Ładoś – sędzia z warszawskiego Sądu Rejonowego przedstawiając sędziowską ocenę opinii biegłego. Dr Ładoś podniósł wiele kwestii, m.in. czy opinia biegłego może być przedmiotem krytycznej oceny laika?; czy organy procesowe są w stanie nadążyć za wciąż rosnącym postępowaniem techniki? Wystąpienie było bardzo interesujące i ciekawie zaprezentowane.

Ostatni referat konferencji wygłosił kom. Artur Dębski z Centralnego Laboratorium Kryminalistycznego Policji. Prelegent zaprezentował obrazowo obieg materiału dowodowego w badaniach kryminalistycznych.

Podczas drugiego dnia konferencji omówiono rolę biegłego oraz organów procesowych, ze szczególnym uwzględnieniem poszczególnych etapów oględzin i prac badawczych, a także prawidłowego obiegu materiału dowodowego od momentu zabezpieczenia na miejscu zdarzenia do przedstawienia go na sali sądowej w kontekście nowelizacji Kodeksu postępowania karnego.

Poziom i organizacja konferencji były bardzo dobre, co jest zapewne zasługą Centralnego Laboratorium Kryminalistycznego Policji, świetnego organizatora, a przy tym wysokiej klasy profesjonalisty w swojej dziedzinie. Obie prezentacje CLKP: oględzin miejsca zdarzenia oraz pokaz mobilnej platformy potwierdziły wysokie kwalifikacje i fachowość gospodarzy.